

PICASSO TORNA A HORTA

per Elias Gaston Membrado

El primer intent.

En un altre article del present dossier se'ns explica l'emocionant retrobada de Picasso i Horta l'any 1969 i la possibilitat, que el mateix Picasso suggerí, de fer un museu a Horta amb originals que ell mateix cediria. L'Ajuntament va encarregar a l'arquitecte de la Diputació l'adequació de les golfes de la mateixa Casa de la Vila. Ja només calia esperar les obres que Picasso enviaria tan aviat hi fossin les del seu amic Pallarès, ja que el museu havia de ser Picasso-Pallarès. Aquest, ja nonagenari, accedí il·lusionat, però el que semblava tan fàcil algú ho convertí en difícil. Durant l'estira i arronsa de les negociacions morí Picasso, i aquest extraor-

dinari regal per al poble no arribà mai.

La decepció va ser molt gran, una oportunitat com aquella no es presentaria una altra vegada. Però una cosa va ser molt positiva: el fet de voler recuperar la part de la història d'Horta protagonitzada per un dels millors pintors de tots els temps, la idea havia arrelat en el cor d'unes persones i més tard o més d'hora s'hauria de tornar a intentar, encara que passessin 8 anys.

El Casal Picasso: una idea.

El març de 1977 va presentar-se a Horta el Congrés de Cultura Catalana; vingué Josep Palau i Fabre, un dels millors coneixedors de Picasso i la seva obra i autor de diversos llibres sobre el pintor. Palau i Fabre donà la idea de fer un museu de reproduccions facsímil de tota l'obra picassiana relacionada o feta a Horta. Es tractaria d'aplegar, amb el temps, totes les obres el més pròximes possibles, per la mida i la qualitat, a l'original, perquè la gent del país i els forasters poguessin fer-se una idea cabal de la importància que Horta tingué en la vida de Picasso i que ell mateix compendià en la cèlebre frase: «TOT EL QUE SE HO HE APRES A HORTA».

L'Associació de veïns se'n va fer ràpidament ressò i començà la tasca d'anar recollint reproduccions de tota l'obra picassiana escampada per tot el món amb la indispensable ajuda de Josep Palau, sense la qual no fóra possible aquesta extraordinària empresa, ja que s'ha de localitzar les obres, saber quines estan fetes realment a Horta i quina és la mida real. Es tenia una bona idea, l'entusiasme dels membres de l'Associació i uns dels millors experts mundials sobre Picasso; faltaven diners i local. Inicialment la despesa no era gaire forta, el Sr. Palau encarregava les reproduccions a través dels

Pastoret als Ports. Horta, 1898. Llapis conté, 32 x 24,5 cm.

seus contactes amb museus i fotògrafs especialitzats en reproduccions de quadres. Els diners sortien de l'Associació i alguna petita ajuda de l'Ajuntament que s'afegí al projecte sense massa entusiasme; de la Diputació i de la Generalitat. En total es recolliren més de 60 reproduccions en blanc i negre i unes quantes més en color.

El problema del local era més greu, les golfes de la Casa de la Vila, ja adequades per al fracassat intent de Museu, estaven ocupades per un museu d'art popular. Finalment l'Ajuntament va cedir les escoles velles. Es van arreglar i pintar; es col·locaren els quadres distribuïts en les dues sales, a la primera els corresponents a la primera estada, a l'altra els del 1909 i les evocacions pintades al 1903 lluny d'Horta; i al passadís fotos i altres documents que s'anessin recollint.

El lloc era senzill però adient, amb una preciosa vista al convent i amb possibilitats d'ampliar-se a les altres plantes. Tot estava

preparat per la inauguració, prevista pel 30 de Novembre de 1981. Es comunicà a la Generalitat i van prometre la presència com a mínim del Conseller de Cultura. El Sr. Palau telefonà a París al fill de Picasso amb probabilitats que vingués. I també es va donar avís a la càtedra d'art de la Universitat de Barcelona dirigida pel ja desaparegut Cirici Pellicer. Es van editar uns tríptics escrits per Palau i Fabre. Però tot s'aturà. L'Ajuntament es tirà enrera i va dir que potser s'hi hauria de fer la caserna per la Guàrdia Civil en aquell local; tampoc es va rebre el suport de la delegació de cultura de la Generalitat, en aquella època encara no tenia gaire força davant els ajuntaments. Es va haver d'avisar a la Generalitat, el Sr. Palau va haver de telefonar una altra vegada al fill de Picasso. Sense local ni suport de les Administracions no es podia fer gran cosa, les reproduccions les va guardar l'Ajuntament i durant aquests anys se n'han aconseguit algunes més.

El projecte quedà aturat 9 anys. La idea era bona i relativament fàcil de dur a terme amb la inestimable ajuda del Sr Palau, simplement es tractava d'aprofitar la immensa sort que Picasso fos amic d'un fill del poble. No només era un homenatge a la fidel estima del gran pintor per Horta sinó que seria un gran benefici per al poble: seria un focus d'atracció mundial.

Però incomprendiblement no es va rebre el suport que es mereixia.

La situació actual.

Però la idea era massa bona perquè quedés oblidada del tot, així a finals de l'any 1989 uns membres de l'Associació amics d'Horta esperonats per estudiosos de Picasso, que no entenien com encara no s'havia dut a terme aquest gran projecte, van tornar a impulsar-ho. L'any 1990 es decidí crear una nova entitat dedicada exclusivament a la tasca de recuperar Picasso, el CENTRE PICASSO D'HORTA DE SANT JOAN, amb la presidència d'honor del Sr Palau i Fabre.

Ja s'ha aconseguit un preciós local, l'antic hospital, reformat i adequat per albergar el Casal Picasso i també el museu d'art popular, ara caldrà treballar per donar-li vida i contingut i per això caldran subvencions per adquirir tot el necessari per convertir el Casal Picasso en un

Retrat de Josefa Sebastià Membrado.
Horta, novembre 1898

Cases d'Horta. Horta, 1898. Oli sobre tela 27 x 30 cm.

veritable centre picassià, obert tot l'any a tots els curiosos i interessats per la vida i obra del pintor.

El Casal Picasso: un projecte cultural.

Contingut.

El Casal Picasso tindrà dues vessants: el contingut del local i les diverses activitats que s'hi faran.

El contingut principal serà la idea inicial: les reproduccions facsímil de tota l'obra picassiana relacionada amb Horta. Es pot dividir en tres parts, la primera les obres realitzades a l'estiu del 1998, on abunden els dibuixos de personatges, paisatges i animals d'Horta i els Ports, en un llenguatge pictòric més tradicional. La segona són obres dels anys 1902 i 1903 (dibuixos i aquarel·les), executades a Barcelona, corresponents a una part de l'època blava, que són evocacions d'Horta en mig de les seves tribulacions i que tenen un caràcter, encara que figuratiu, molt espiritualitzat. I la tercera, la més coneguda, les obres de la segona estada al 1909 en plena aventura cubista; amb una gran

quantitat d'importantes obres : la bassa, la fàbrica, retrats de la Fernande, etc. Juntament amb aquestes reproduccions s'esposaran fotografies de l'època i documents (cartes, bans o edictes de l'Ajuntament, documents comercials, ...) que ens aproximaran a la vida d'aquells anys. També fotos actuals de paisatges i masos que Picasso pintà; i un gran mapa on es mostrarà els recorreguts de Picasso pels voltants del poble i la comarca.

Volem que el Casal Picasso sigui també un important centre documental sobre la vida i obra del genial pintor i per això s'anirà formant la més completa possible biblioteca picassiana. A més dels llibres es recollirà tota la documentació filmada que existeixi (documentals de TV, films, i altres) que podrà ser consultada en video al local de Casal.

I per fi, la il·lusió de tots, aconseguir originals. Arribar aquí vol dir que el Casal Picasso ja serà una realitat. No és tan utòpic com sembla, amb les mesures de seguretat adients. Al Museu Picasso de Barcelona hi ha dibuixos que no estan exposats per manca de lloc que podrien

ser cedits temporalment a Horta. També podrien fer-ho els fills de Picasso en agraïment al poble que son pare va estimar tant, recordem la seva famosa frase: «Tot el que sé ho he après a Horta».

Les activitats culturals.

Però el Casal Picasso no acaba aquí, com el mateix Sr Palau i Fabre va suggerir, el Casal Picasso podria ser el gran projecte cultural que necessita la comarca. Horta és un poble privilegiat conegut arreu del món gràcies a Picasso i és hora que s'exploti aquesta riquesa. Al Casal es podrien desenvolupar una sèrie d'activitats culturals que donarien vida al país.

Naturalment per on caldria començar és per l'Escola. Els nens d'Horta i la comarca han de conèixer bé Picasso perquè és una part de la història del seu país, mitjançant treballs de redacció, dibuixos i altres activitats. Es podrien fer intercanvis amb alumnes d'altres llocs picassians (Màlaga, Barcelona, França) que estiguin fent algun treball sobre el pintor. Picasso podria esdevenir quasi una assignatura.

Horta té la sort de tenir grans pintors entre els seus fills, començant per Pallarès i arribant als actuals junt amb altres pintors forasters que fan d'Horta la seva segona casa. El local del Casal Picasso podria albergar una exposició permanent d'obres d'aquests pintors.

Es podrien becar i publicar treballs, tesines, tesis doctorals, etc, de temàtica picassiana; i arribar a la creació d'un premi Picasso de pintura

i d'assajos.

També s'hi farien tot tipus d'actes culturals, conferències picassianes, de caire històric o antropològic, on, naturalment hi té cabuda el Museu d'Art Popular.

1998: el centenari de la primera estada de Picasso a Horta.

I per fi, caldrà preparar una sèrie d'actes per a celebrar, l'any 1998, el centenari de la primera estada de Picasso al poble i aconseguir que el Casal Picasso tingui un ressò mundial, aplegant, aquell estiu, els millors coneixedors de Picasso a Horta, convertint el poble en un lloc de pelegrinatge obligat per tots els picassians del món.

Horta: un lloc picassià.

Es tracta de convertir Horta en un LLOC PICASSIA on hi acudeixin estudiants i gent interessada en l'obra de Picasso, aquí hi trobaran totes les reproduccions de la seva obra relacionada amb Horta i un important centre bibliogràfic i audiovisual que els permetrà comprendre i estudiar una part important de la vida d'un dels més importants pintors contemporanis. Però, a més a més, hi trobaran una cosa que a cap museu picassià del món hi és: el paisatge que va inspirar Picasso. I amb el temps, per què no?, algunes de les obres originals. Això no només serà un atractiu intel·lectual sinó també turístic, serà una bona excursió seguir les rutes picassianes de la comarca i conèixer el paisatge i el poble que tant inspirà Picasso.